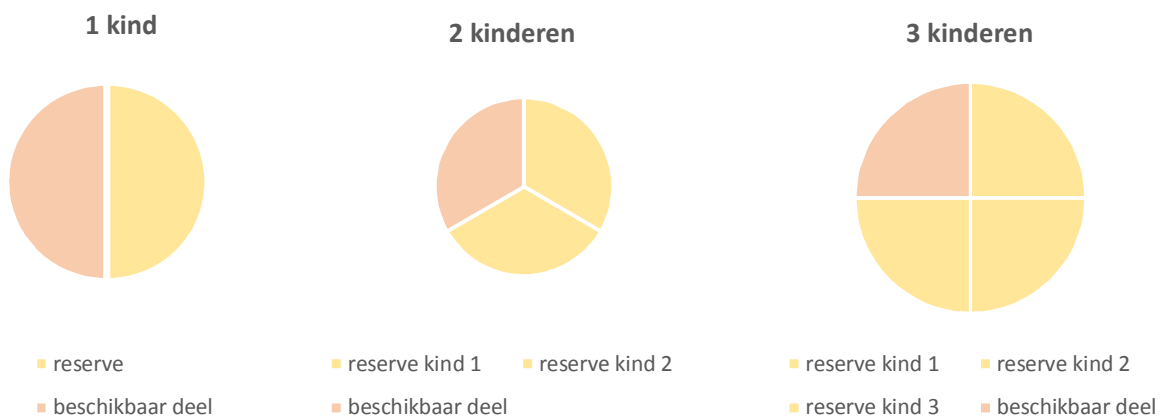

Mijn vermogen, mijn kinderen... mijn keuze?

Als mensen een lijstje zouden moeten maken van dé belangrijkste zaken in hun leven, dan staat “familie” heel vaak hoog genoteerd. Ouders denken niet alleen aan hun toekomst, maar vaak ook aan die van hun kinderen en kleinkinderen. En toch... Sommige ouders verliezen omwille van diverse redenen het contact met hun kinderen. Omgekeerd zorgen de omstandigheden van het leven er soms voor dat we iemand “zo goed als” familie beschouwen. Wat zegt het (toekomstig) erfrecht hierover?

De reserve van de kinderen

Ons vermogen bestaat uit een deel dat voorbehouden is aan bepaalde beschermde erfgenamen en een deel dat niet voorbehouden is. Het voorbehouden deel noemt men de “**reserve**”. Het is als het ware een stuk van je vermogen dat “gereserveerd” is voor je erfgenamen. Het ander deel is het “**beschikbaar deel**”. Dat is het deel dat je bij leven, via een schenking of een testament, kan toebedelen aan één of meer personen naar keuze. De totale reserve (of het voorbehouden deel) vergroot naargelang je meer kinderen hebt. Hoe groter de reserve, hoe kleiner het deel dat je kan wegschenken of legateren via testament.

Het bestaan van zo'n reserve heeft als gevolg dat een ouder zijn kind(eren) nooit kan onterven. Zelfs als hij of zij alles zou willen wegschenken (of willen nalaten via een testament) aan een goede vriend, dan nog zal het betrokken kind van wie de reserve is aangetast, voor zijn erfrechten kunnen opkomen en zijn minimaal erfdeel kunnen opeisen. Hij of zij kan in zo'n geval de zogenaamde “inkorting” vorderen.

Kan je méér nalaten aan het ene kind dan aan het andere? Ja, dat kan. Het “beschikbaar deel” kan je immers ook gebruiken om te schenken of na te laten aan je kinderen. Opgelet, Ouders die via een schenking werkelijk méér wil geven aan een kind, moeten dit in die zin expliciet meedelen aan de notaris. In principe geldt immers het vermoeden dat schenkingen aan kinderen een “voorschot” zijn op hun erfenis. Schenkingen worden dus in principe verrekend met het erfdeel dat de begunstigde kinderen erven om de gelijkheid tussen de kinderen te waarborgen. De notaris kan echter de schenkingsakte zo opstellen dat de schenking niet verrekend zal worden met het erfdeel van het begunstigde kind. Dan is de schenking werkelijk een “extraatje”, en geen “voorschot” op de erfenis. Dat kan allemaal, zolang ieder kind zijn minimaal “voorbehouden” deel krijgt.

Heeft de hervorming van het erfrecht een impact op de reserve van de kinderen?

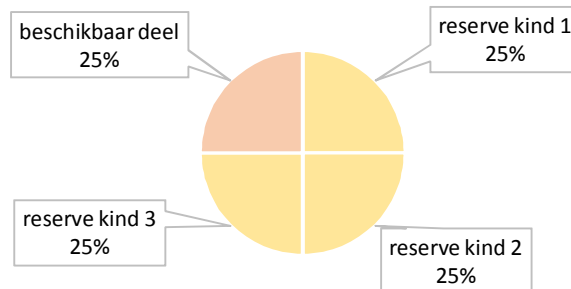
Vanaf **1 september 2018** veranderen de spelregels van het erfrecht op sommige punten grondig. Zo wijzigt onder andere de **verhouding tussen de reserve van de kinderen en het deel waarover men mag beschikken**.

Betekent dit dan dat men zijn kinderen nu wel kan onterven? Neen, zo ver is de wetgever niet willen gaan. Wel zal men in de toekomst **méér vrijheid** hebben omdat het deel waarover je mag beschikken groter wordt. **Iedereen zal, ongeacht het aantal kinderen dat men heeft, over minstens de helft van zijn vermogen kunnen beschikken**. Het resterende deel, nl. de “reserve”, zal verdeeld worden onder de kinderen. Hoe méér kinderen, hoe kleiner hun individuele reserve dus.

Voor sommige gezinnen zal dit nieuwe mogelijkheden bieden. We illustreren dit aan de hand van een voorbeeld van een nieuw-samengesteld gezin.

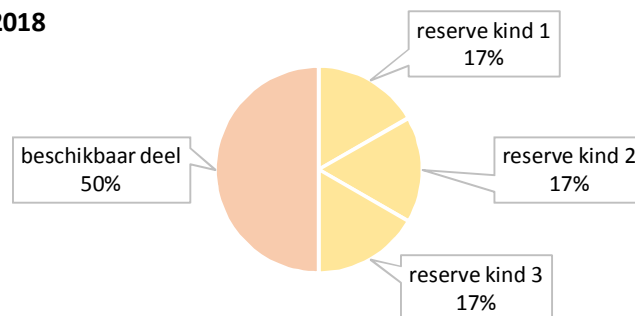
Jan is hertrouwd en heeft uit zijn vorig huwelijk drie dochters. Zijn huidige partner heeft twee zontjes, Tom en Nicholas. Tom en Nicholas wonen samen met hun moeder in het huis van Jan. Jan vormt al 10 jaar een gelukkig (nieuw-samengesteld) gezin. Hij brengt Tom en Nicolas naar school, brengt hen naar de voetbal, voedt hen mee op... Kortom, hij beschouwt de zonen van zijn partner als een deel van zijn familie. Zijn drie dochters beschouwen Tom en Nicholas trouwens ook als hun broers. Nochtans zullen Tom en Nicholas wettelijk gezien niets van Jan erven. Wat zijn de mogelijkheden van Jan vandaag en wat zijn de mogelijkheden vanaf 1 september 2018?

vandaag

Vandaag hebben Jans dochters elk recht op minstens $1/4^{de}$ van de nalatenschap (dit is hun individuele “reserve”). Jan kan - indien hij dit zou wensen - $1/4^{de}$ van zijn vermogen schenken of legateren aan zijn stiefzoons. Vandaag de dag kan Jan echter niet evenveel nalaten aan zijn stiefzoons als aan zijn dochters. Had hij maar één stiefkind, dan kon dit eventueel wel.

Vanaf 1 september 2018

In de toekomst zal Jan over een groter deel van zijn vermogen kunnen beschikken. Zijn dochters hebben elk recht op een minimaal deel, maar dat deel is in vergelijking met vroeger wat kleiner geworden. Jan heeft meer vrijheid om te kiezen hoe hij zijn “beschikbaar deel” zal aanwenden. Indien hij dit wenst, kan hij in de toekomst zelfs evenveel nalaten aan zijn stiefkinderen als aan zijn kinderen.

Mensen zijn vandaag niet volledig vrij wanneer ze willen schenken of een testament willen opstellen. Niet alleen de de echtgeno(o)t(e), maar ook de kinderen hebben altijd recht op een voorbehouden deel: de reserve. Het andere deel (het beschikbaar deel) mag vrij aangewend worden om te schenken of te legateren. Voor nieuw-samengestelde gezinnen of voor gezinnen waarbij de band tussen de ouders en hun kind niet meer optimaal is, kan de reserve een aantal praktische vragen oproepen. Het toekomstige erfrecht – dat op 1 september 2018 – in werking treedt, zal het beschikbaar deel vergroten, ongeacht het aantal kinderen. Zo zullen mensen meer vrijheid hebben om hun erfenis te plannen. Wil je meer informatie over jouw mogelijkheden in de toekomst? Anticipeer op de hervorming van het erfrecht en spreek je notaris nu al aan!